

YÖNETMELİK

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığında:

**TÜRKİYE ÇEVRE AJANSI TARAFINDAN YAPILACAK MALİ VE TEKNİK
DESTEKLER İLE İŞ BİRLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK****BİRİNCİ BÖLÜM****Başlangıç Hükümleri****Amaç**

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı; Türkiye Çevre Ajansı tarafından Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca belirlenen çevre strateji ve politikaları doğrultusunda yurt içinde veya yurt dışında yerel yönetimler, ulusal veya uluslararası kurum veya kuruluşlar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve gerçek veya tüzel kişilerle iş birliği yapmak, ortak projeler geliştirmek ve faaliyetlerde bulunmak; uygun görülmesi hâlinde belediyelere, il özel idarelerine, eğitim kurumlarına ve diğer kurum ve kuruluşlara mali ve teknik destek sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, Türkiye Çevre Ajansı tarafından yapılacak iş birlikleri, ortak proje ve faaliyetlerin gerçekleştirilmesine yönelik usul ve esaslar ile Türkiye Çevre Ajansı bütçesinde öngörülen ilgili ödenek miktarından belediyelere, il özel idarelerine, eğitim kurumlarına ve diğer kurum ve kuruluşlara mali ve teknik destek yapılmasına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik, 24/12/2020 tarihli ve 7261 sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Ajans: Türkiye Çevre Ajansı,
  - b) Bakan: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanını,
  - c) Bakanlık: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığını,
  - ç) Başkan: Ajans Başkanını,
  - d) Başkan Yardımcısı: Ajans Başkan Yardımcısını,
  - e) Başkanlık: Ajansı temsil yetkisini haiz yürütme organını,
  - f) İnceleme Komisyonu: 14 üncü maddede belirtilen Ajans Yönetim Kurulu tarafından oluşturulan komisyonu,
  - g) İş birliği: Ajansın faaliyet alanlarına yönelik konularda birlikte yapılacak çalışmalara, projelere veya bu konulardaki görev, yetki ve sorumlulukların icrasına yönelik hakların birlikte veya ayrı ayrı kullanılmasına imkan tanınmasına yönelik ikili veya çok taraflı yazılı anlaşma ile yapılabilecek mutabakatı,
  - ğ) İzleme raporu: Mali ve teknik yardım uygulamalarının kontrolü ve izlenmesi ile ilgili Başkanlıkça hazırlanan raporu,
  - h) Kanun: 24/12/2020 tarihli ve 7261 sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunu,
  - ı) Kontrol Komisyonu: Ödeneğin yazılı belgeler ve taahhünameye uygun olarak kullanılıp kullanılmadığını kontrol etmekle görevlendirilmiş personelden oluşan komisyonu,
  - i) Mali ve teknik destek: Bedelsiz veya başkaca bir karşılık almaksızın, gönüllü olarak para veya malın mülkiyetinin bağlanarak devredilmesini,
  - j) Personel: Ajansta çalışan personeli ve 14 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen personeli,
  - k) Proje: Mali ve teknik destek sağlanacak iş birliği konularına yönelik hazırlanan dokümanı,
  - l) Proje yararlanıcısı: Mali ve teknik destekten yararlananları,
  - m) Protokol: İş birliği yapılan taraflar ile Ajans arasında imzalanan yazılı belgeleri ve taahhünameyi,
  - n) Yönetim Kurulu: Ajansın karar organı olan ve Kanununun 5 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca oluşturulan kurulu,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM**Ajansın İş Birlikleri, Mali ve Teknik Destekleri, Gelir ve Giderlerinin Yönetimi****Ajansın iş birliği yapacağı ve destek sağlayacağı proje ve faaliyetler**

MADDE 5- (1) Ajans, Kanununun 4 üncü maddesinde düzenlenen faaliyet konuları kapsamında yer alan çalışmalar ile bu çalışmaların geliştirilmesine ve desteklenmesine katkı sağlamaya yönelik faaliyetleri gerçekleştirmek üzere iş birliği yapabilir.

(2) Birinci fıkrada sayılan faaliyet konularında Başkanlığın teklifi ve Yönetim Kurulu onayı ile ilgili taraflarla iş birliği protokolü yapılabilir. İkinci fıkrada sayılan konularda mali destek sağlanmasına yönelik protokoller ise 23/4/2021 tarihli ve 31463 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye Çevre Ajansı Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine uygun olmalıdır.

a) Ajans ve iş birliği yapılan taraf personelinin yetiştirilmesine, geliştirilmesine yönelik teorik ve pratik eğitim çalışmalarına,

b) Ajans tarafından ihtiyaç duyulan, depozito yönetim sistemi uygulamalarının, sıfır atık yönetim sistemi uygulamalarının, çevrenin iyileştirilmesi ve korunması hizmetleri kapsamında ilgili mevzuat çerçevesinde Millet Bahçeleri başta olmak üzere yeşil alanların korunması, iyileştirilmesi, geliştirilmesi uygulamalarının sürdürülebilirliğinin sağlanması, geri kazanım teknolojilerinin ve veriminin geliştirilmesi hizmetlerinin ve iş birliğine konu edilebilecek diğer faaliyetlerin projeleri ile bu projelerde kullanılmak üzere her türlü yazılım, cihaz ve materyal, makine, teçhizat, araç ve ekipmanların satın alınması ve kiralanması ile bunların bakım ve onarımına yönelik çalışmalara,

c) Ajans tarafından düzenlenecek veya desteklenecek proje yarışmalarına, ulusal ve uluslararası kuruluşlar nezdinde yürütülecek olanlar dâhil toplantılara; ihtiyaç duyulan basım, yayım, yayın ve yazılım işlerine; temsil, tanıtım, eğitim, ağırlama, tören, fuar, organizasyon düzenleme hizmetlerine,

ç) İş birliğine konu edilebilecek faaliyetler için ihtiyaç duyulan fizibilite, danışmanlık ve müşavirlik hizmetlerine; enerji, haberleşme, ulaşım dahil bu tesislerin işletilmesine,

d) 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca yapılacak izleme, inceleme, gözetim, kontrol, tescil, onay, belgelendirme ve denetimlerle ilgili harcamaların karşılanmasına ve diğer çevre hizmetlerinin gerçekleştirilmesine,

yönelik faaliyetler için uygun görülmesi hâlinde belediyelere, il özel idarelerine, eğitim kurumlarına ve diğer kurum ve kuruluşlara mali destek sağlanabilir.

(3) İş birlikleri kapsamında yapılacak mali yardımların miktarı Yönetim Kurulu tarafından hazırlanmış ve Bakan tarafından onaylanmış olan Ajansın yıllık bütçesinde mali ve teknik destekler için öngörülen ödenek miktarını aşmamak üzere belirlenir.

(4) Ajans, birinci fıkrada sayılan faaliyet konularında Başkanlığın teklifi ve Yönetim Kurulu onayı ile ilgili taraflarla iş birliği protokolü yapılabilir. İkinci fıkrada sayılan konularda mali destek sağlanmasına yönelik protokoller bu Yönetmelik hükümlerine, mali gelir sağlanmasına yönelik protokoller ise 23/4/2021 tarihli ve 31463 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye Çevre Ajansı Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine uygun olmalıdır.

Destekleme giderleri

MADDE 6- (1) İş birliği kapsamında verilecek mali ve teknik destekler, bu hususta öngörülen ödenekten karşılanır.

(2) Bütçede yer alacak söz konusu ödeneklerin; ayrılmasına, gösterilmesine, aktarılmasına ilişkin iş ve işlemler Başkanlık tarafından yürütülür.

Desteklenemeycek proje ve faaliyetler

MADDE 7- (1) Aşağıda belirtilen proje ve faaliyetler, Ajans tarafından desteklenemez:

- Ajansın faaliyet konuları kapsamında yer almayan proje ve faaliyetler.
- Mevzuata, kamu düzenine, genel sağlığa ve toplumun genel ahlak anlayışına aykırı proje ve faaliyetler.
- Siyasi veya etnik içerikli proje ve faaliyetler.

Proje giderleri

MADDE 8- (1) İş birlikleri kapsamında yapılacak mali ve teknik destek başvurusunda;

a) Belirtilecek projenin yaklaşık toplam maliyeti projenin süresi ve piyasa fiyat araştırmasına dayandırılarak ayrıntılı olarak belirtilir ve başvuru sonrasında arttırılmaz.

b) Başvuru kapsamında satın alınması veya kiralanması planlanan mal ve hizmet ile ilgili teknik bilgiler şartname şeklinde düzenlenerek proje başvuru esnasında Ajansa sunulur.

c) Destek talebinde bulunan kurum/kuruluşlar belirtilen her bir proje konusu için ayrı bir proje başvurusunda bulunur. Sunulan proje başvuruları arasında kaynak aktarımı yapılamaz.

Mali ve teknik destek kapsamında karşılanamayacak giderler

MADDE 9- (1) Mali ve teknik destek sağlanan iş birlikleri kapsamında;

- Her türlü borç ödemeleri,
- Faiz giderleri,
- Sergi ve fuar desteklerine ilişkin kira giderleri,
- Ayrı faturalanmış nakliye ve montaj giderleri,
- Bankacılık giderleri,
- Her türlü vergi, harç ve sigorta giderleri ve bunlara ilişkin cezalar,
- Makine ve ekipman hariç ikinci el mal alım giderleri,
- Proje yönetimi giderleri,
- Muhasebe ve avukatlık giderleri,
- Bina yakıt, su, elektrik ve aidat giderleri, karşılanmaz.

(2) İş birliği kapsamında mali ve teknik destek protokolü imzalanmadan önce projelerle ilgili yapılan giderler karşılanmaz, bu giderlerden dolayı Ajansa herhangi bir sorumluluk yüklenemez.

(3) Protokolün imzalanması sonrasında proje gerçekleşmesi ile mal ve hizmet alım tutarlarında oluşacak artışlar, Ajansa verilecek destek tutarını değiştirmez.

(4) Bu Yönetmelik kapsamında yapılan iş birliklerinde, protokolda belirtilen amacın dışında herhangi bir ödeme yapılmaz.

(5) Mali destek ödemeleri, Ajans bütçesinden tefrik edilen ödeneklerle sınırlı olmak üzere ve belirlenen harcama programına uygun olarak yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İş Birliği Başvuruları ve Değerlendirilmesi, Yükümlülükler

İş birliği başvuruları ve değerlendirilmesi

MADDE 10- (1) Yurt içinde veya yurt dışında yerel yönetimler, ulusal veya uluslararası kurum veya kuruluşlar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve gerçek veya tüzel kişiler tarafından 5 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında ortak projeler geliştirmek ve faaliyetlerde bulunmak üzere Başkanlığa yazılı olarak başvurarak iş birliği teklifinde bulunulabilir. Teklif edilen iş birliği başvuruları, Başkanlıkça değerlendirilir. Eksik ve hatalı belge içeren başvurular, eksikliklerin ve hataların giderilmesi amacıyla iş birliği yapılacak taraflara iade edilir.

(2) Başkanlık tarafından gerekli ve faydalı görülen alanlarda, yurt içinde veya yurt dışında yerel yönetimler, ulusal veya uluslararası kurum veya kuruluşlar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve gerçek veya tüzel kişilerle Başkanlığın teklifi ve Yönetim Kurulunun onayı ile iş birliği yapılabilir, ortak projeler geliştirilebilir ve faaliyetlerde bulunulabilir. İş birliği yapılan taraflardan belediyelerin, il özel idarelerinin, eğitim kurumlarının ve diğer kurum ve kuruluşlarının mali ve teknik destek talepleri Başkanlıkça değerlendirilerek Yönetim Kurulu kararı ile Bakan onayına sunulur.

(3) Bütçe imkânları nedeniyle mali ve teknik desteklere ilişkin karar alınamayan projeler hariç olmak üzere, Yönetim Kurulunca kabul edilmeyen talepler tekrar değerlendirmeye alınmaz.

(4) Mali ve teknik destekler, Yönetim Kurulunun olumlu görüşü üzerine Bakan onayı ile karara bağlanır. Mali ve teknik desteğin türü ve miktarı Bakan tarafından belirlenir.

Yükümlülüklerin yerine getirilmesi

MADDE 11- (1) İş birliği yapılan taraf, protokol koşullarına uymadığı takdirde, Ajansın protokolü iptal etme hakkı saklıdır. Protokolün iptaline ilişkin karar ilgili tarafa yedi gün içinde bildirilir.

(2) Protokolünün iptal edilmesi durumunda, destek sağlanan taraf bildirim tarihinden itibaren on beş gün içinde eğer kendisine yapılmış olan ödemeler varsa söz konusu ödemelerin tamamını Ajansa geri ödemek zorundadır. İadenin süresi içinde yapılmaması halinde yapılan ödemeler ilgili tarafın hesabına aktarıldığı tarihten itibaren işleyen kanuni faizi ile birlikte genel hükümlere göre ilgili taraftan geri alınır.

Desteğin amacı dışında kullanılmaması ve sorumluluk

MADDE 12- (1) Ajans tarafından verilen mali ve teknik destekler, hiçbir şekilde amacı dışında kullanılamaz. Desteğin amacı dışında kullanıldığının tespiti durumunda, sağlanan desteğin protokol hükümlerine göre tahakkuk eden faizi ve ceza şartı ile birlikte derhal geri alınması için gerekli işlemler yapılır.

(2) Bu Yönetmelikte ve ilgili mevzuatta belirtilen ilke ve kurallara aykırı olarak; Ajanstan mali ve teknik destek sağlayan veya bu duruma aracılık eden veya söz konusu durumda ağır kusuru bulunduğu tespit edilen kişi, kurum ve kuruluşlar ile sağlanan desteği amacı dışında kullandığı tespit edilen kişi, kurum ve kuruluşlar, Ajansın uğrayacağı zararlardan sorumlu olup, bu fıkra uyarınca aykırılık tespit edilen kişi, kurum ve kuruluşlar beş yıl süreyle Ajanstan destek alamaz. Bu süre sonunda bunlara destek verilebilmesi, Ajansa olan bütün borçlarını ödemiş olmalarına bağlıdır.

(3) İş birliğine konu faaliyetlerin protokolda belirlenen amaçlara uygun olarak gerçekleştirilmesi, uygulamaların sözleşmede belirtilen usul ve esaslara göre yürütülmesi ve belgelendirilmesi, belgelerin faaliyetin sona erdikten sonra en az beş yıl süreyle muhafazası ve yapılacak denetimlerde bu belgelerin görevlilere ibraz edilmesi sorumluluğu destek sağlanan tarafa aittir. Ajans tarafından gerekli görülmesi halinde bağımsız denetim kuruluşlarından denetim raporu istenebilir.

(4) Gerçekleştirilecek faaliyetlerin amaçlarına uygun olarak uygulanmasının ve uygulamaların protokol ile Ajans mevzuatında belirtilen usul ve esaslara göre gerçekleştirilmesinin izlenmesinden, uygulamaya yönelik olarak düzenlenecek tüm belgelerin doğrulanmasından ve mevcut olması durumunda matbu evrakların birer suretinin on yıl boyunca muhafazasından Ajans sorumludur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ödeneğin Kullanımı, İnceleme Komisyonu, Başvuruların Değerlendirilmesi, Mali ve Teknik Destek Yapılma Usulü ve Ödemeleri

Ödeneğin kullanımı

MADDE 13- (1) 6 ncı maddenin ikinci fıkrasında belirtilen ödenek; 5 inci maddenin ikinci fıkrasında tanımlanan faaliyetlerin gerçekleştirilmesi amacıyla kullanılır.

(2) Mali destekler, ilgili mali yıl için öngörülen kısmının kullanılmadığı veya amaç dışı kullanıldığının tespiti halinde, Ajans tarafından geri alınır. Desteğin zamanında kullanılmaması nedeniyle doğacak zararlar ile amaç dışı kullanım nedeniyle yapılan harcamalar sorumluluğu tespit edilenlerden tahsil edilir.

İnceleme Komisyonunun oluşumu ve çalışma usulü

MADDE 14- (1) İnceleme Komisyonu; Başkan ya da görevlendirdiği başkan yardımcısının başkanlığında direktörlerden oluşur. Bakanlığın ilgili genel müdürlüklerinin görev alanına giren konular için ihtiyaç duyulması halinde gereklilik ve uygulanabilirlik açısından ilgili genel müdürlüğün görüşleri talep edilir. İnceleme Komisyonunun sekretarya hizmetleri Ajans Yönetim Hizmetleri ve Finans Direktörlüğüne yürütülür.

(2) İnceleme Komisyonu; 5 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen faaliyetler kapsamında değerlendirme yapmak ve karara bağlamak üzere İnceleme Komisyonu Başkanının çağrısı üzerine toplanır.

(3) İnceleme Komisyonu kararı 5 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca iş birliği talebinin, aynı maddenin ikinci fıkrası uyarınca da mali ve/veya teknik destek talebinin değerlendirilmesine yönelik hazırlanır. Kararda, mali ve/veya teknik destek verilebileceklerin adı, faaliyetleri, talep edilen desteğin türü, miktarı ve var ise tutarı, dilimler hâlinde veriliyorsa dilimlerin sayısı ve tutarını da belirtir.

(4) Kararlar, oy çokluğuyla alınır ve İnceleme Komisyonu üyeleri tarafından imzalanır. Oyların eşitliği hâlinde başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır.

Mali ve teknik destek başvurularının değerlendirilmesi

MADDE 15- (1) Başkanlıkça; 5 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen faaliyetlerde kullanılmak üzere mali ve teknik destek taleplerinden İnceleme Komisyonunca uygun bulunanlar ait olduğu yıl içerisinde Başkanlık tarafından değerlendirilerek uygunluğuna veya reddine karar verilir, uygun bulunanlardan gerekli belgeler istenir.

(2) Destek talep edenlerden, desteğin belirtilen konularda kullanılacağına, başka bir iş için kullanılmayacağına, başkasına hiçbir suretle devredilmeyeceğine ve Ajansça bildirilecek diğer şartlara uyulacağına dair taahhütname önceden alınır.

(3) Destek talebinde bulunanlar gerekli belgeleri usulüne uygun şekilde hazırlayarak Ajansa verir. Ajans tarafından, belgeler üzerinde gerekli incelemeler yapılır/yaptırılır ve varsa eksikleri 3 ay içinde tamamlattırılır. Talep edilmesi ve Başkanlık tarafından uygun görülmesi halinde ek süre verilebilir. Eksikliklerin verilen süre içinde giderilmemesi halinde destek talepleri geri çekilmiş sayılır. Ajans tarafından belgeler üzerinde gerekli kontrol ve incelemeler yapılır.

(4) Başkanlık tarafından, başvuru konusu faaliyetin uygunluğuna ve uygulanabilirliğine ilişkin görüşler Yönetim Kurulu onayına sunulur.

(5) Mali ve teknik destek verilmesi kararı Yönetim Kurulu tarafından verilir. Desteğin aktarılmasına ilişkin hususlar Başkanlık tarafından yürütülür.

(6) Mali ve teknik desteklerin ödenmesinde, ödeme karşılığında alınan fatura veya fatura yerine geçen belge, ücret bordrosu gibi belgelere dayandırılması esas olup, bunun dışında 31/12/2005 tarihli ve 26040 üçüncü mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Merkezî Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği hükümleri kıyasen uygulanır. Harcamanın türüne göre, zorunlu hâllerde bu belgeler dışında harcamaya ilişkin diğer belgeler de kullanılabilir.

(7) Yapılan harcamalarda kullanılan kanıtlayıcı belgeler, harcamalara esas teşkil eder; ancak bu belgelerin içeriğinden ve doğruluğundan harcamayı gerçekleştirenler sorumludur.

Mali ve teknik destek usulü

MADDE 16- (1) Ajans tarafından yapılan iş birlikleri kapsamında mali ve teknik destek yapılabilmesi için;

- Ajans bütçesinde bu amaçla ödenek tefrik edilmiş olması,
- Desteklerde kamu yararı gözetilmesi, desteklerin öncelikle toplumun ihtiyaç ve sorunlarına çözüm sağlaması ile toplumsal gelişmeye katkıda bulunulmasına yönelik olması,
- Mali ve teknik destek sağlanacak tarafların 5 inci maddede belirtilen konularda faaliyet göstermesi,
- Ajans ile iş birliği yapılan taraflar arasında taahhütname ve protokol yapılması, gereklidir.

(2) Mali ve teknik destek sağlanan tarafların yapım işlerini ihtiva eden projeleri için proje başlangıç ve bitiş tarihleri arasında 6 ayda bir olmak üzere yılda iki defa proje gelişme-ilerleme raporunu hazırlayarak Ajansa sunmaları gerekir.

Mali ve teknik destek ödemeleri

MADDE 17- (1) Desteklere ilişkin tutarlar; gerekli şartları yerine getiren ve Ajans tarafından istenilen belgeleri eksiksiz olarak sunan ilgili tarafların hesaplarına Ajans bütçesinden aktarılır.

(2) Ajans tarafından yapılan destekler için 18 inci maddede belirtilen kontrol ve denetim faaliyetinin gerçekleştirilmesi zorunludur.

(3) Mali ve teknik destek ödemeleri, Ajansın bütçesinden harcamaların yapılması ve muhasebeleştirilmesine ilişkin usul ve esasları belirleyen mevzuatı doğrultusunda gerçekleştirilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Kontrol ve Denetim, Mücbir Sebepler

Kontrol ve denetim

MADDE 18- (1) 13 üncü madde kapsamında aktarılan ödeneğin taahhütnameye göre uygun kullanılıp kullanılmadığı, Ajans koordinasyonunda faaliyetin özelliğine göre ilgili personelden oluşturulan Kontrol Komisyonu tarafından Ajansça belirlenen süre içinde incelenir/inceletirilir ve inceleme sonucunda bir tutanak oluşturulur.

(2) Proje uygulaması esnasında, destek alanlar tarafından taahhütnamede belirtilen ve Ajansça belirlenen şartlara uygun hareket etmeyenlerin almış oldukları kullanılan veya kullanılmayan destekler genel hükümlere göre geri alınarak Ajans bütçesine gelir kaydedilir. Mal ve ekipmanlar dâhil diğer malzemeler Ajans demirbaşına kayıt edilir.

(3) Yapılan denetimlerde herhangi bir suç unsurunun tespiti halinde ilgililer ve sorumlular hakkında suç duyurusunda bulunulur.

Mücbir sebepler

MADDE 19- (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki uygulamalarda;

- a) Deprem, sel, yangın, çığ, toprak kayması, yıldırım düşmesi gibi genel nitelikli doğal afetler,
  - b) Proje yararlanıcısının en az üç ay süreli hastalıkları, yaralanma sonucu iş göremez hale gelmeleri,
  - c) Genel kanuni grev,
  - ç) Genel salgın hastalık,
  - d) Kısmi veya genel seferberlik ilânı,
- gibi haller mücbir sebep olarak kabul edilebilir.

(2) Protokolün süresinin uzatılması, güncellenmesi ve feshi gibi durumlar da dâhil olmak üzere, Ajans tarafından birinci fıkrada belirtilen hallerin mücbir sebep olarak kabul edilebilmesi için; önceden öngörülemeyen ve beklenemeyen olması, yararlanıcıdan kaynaklanan bir kusurdan ileri gelmemiş olması, hakkaniyet kuralları çerçevesinde ve objektif olarak bu şartlar altında yararlanıcının protokolde öngörülen yükümlülüklerini aynen ifasının beklenemeyen olması, yararlanıcının bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemiş bulunması, mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde yararlanıcının Ajansa yazılı olarak bildirimde bulunması ve zorunlu haller hariç söz konusu sebebin yetkili merciler tarafından belgelendirilmesi zorunludur.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Protokol

MADDE 20- (1) Bu Yönetmelik kapsamında yapılacak iş birliklerine ve sağlanacak mali ve teknik desteklere ilişkin, Ajans ile ilgililer arasında oluşturulacak protokol formatı ve içeriği Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

(2) Taahhütname; mali ve teknik destek başvurusunda bulunan tarafın temsiline ve karar almaya yetkili en üst yöneticisi/yöneticileri ile Yönetim Kurulunca yetkilendirilmiş kişi arasında akdedilir.

(3) Bakan tarafından, mali ve teknik destek verilmesine yönelik onay verilmeden taraflarca bu yönde protokol akdedilemez.

(4) Gerekli belgeleri tamamlamayan ve protokol ile taahhütname imzalamayan taraflara mali ve teknik destek yapılamaz. Olağanüstü haller ya da mücbir sebeplerin bulunması durumunda talepler Yönetim Kurulu tarafından karar verilmek üzere yeniden değerlendirilmeye alınır.

(5) Protokol, Ajans yetkilisi ve iş birliği yapılan taraflar arasında ikişer nüsha olarak akdedilir. İmzalanan protokolün bir nüshası Ajansta, birer nüshası iş birliği yapılan taraflarda muhafaza edilir.

(6) 12 nci maddenin ikinci fıkrası kapsamındaki sorumlulukların ne olacağı yapılacak protokolde belirlenir.

Protokolde yapılacak değişiklikler

MADDE 21- (1) Protokol imzalanmasından sonra, projenin uygulanmasını zorlaştıracak hal söz konusu ise Ajans tarafından Yönetim Kurulu onayı ile proje uygulamasının herhangi bir safhasında değiştirilebilir veya durdurulabilir.

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 22- (1) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde, Türkiye Çevre Ajansı Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

Düzenleme yetkisi

MADDE 23- (1) Bu Yönetmeliğin uygulanması sırasında doğacak tereddüt ve anlaşmazlıklar ile uygulamaya ilişkin aksaklıkları gidermeye ve uygulamayı yönlendirmeye, ilke ve standartları belirlemeye ve uygulama birliğini sağlayacak gerekli düzenlemeleri yapmaya, bu hususta gerekli her türlü bilgi ve belgeyi istemeye Yönetim Kurulu yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 24- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 25- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı yürütür.